„ЗАСТАВА“ излази редовно
средом, петком и недељом на целом табаку
а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 31. У Новом Саду у среду 26. фебруара (10. марта) 1886. ГОДИНА XXI.

ДОКЛЕ ЈЕ ДОТЕРАЛА СРБИЈА?

I.

Да склопимо рачун! Мир је закључен, али на жалост само у Букурешту; у души Србиновој не влада мир. Та наопако, чак и овај немир, који Србе обузима, неопредељен је; они се данас страше и да мисле.

Србију је данас задесила тешка несрећа, а друга, гора несрећа била би та, кад не би умела ни из ове несреће да извуче науку. Дабогме, најлакше би било, не мислити на оно, што се у последње доба десило, но тражите некаква заборава. Ал то би наличило људима слаба карактера, који у својој несрећи траже заборава у самообмани, проводу, док се напослетку са свим не упропасте.

Кад се дакле већ не може узети сунђер, те побрисати најновији догађаји, онда је најбоље, да не бегамо од истине, да се не плашимо стварних бројева, но да направимо рачун Држава не може живити онако у ветар и без рачуна, а најмање може то учинити данас Србија.

Србија је у последњем, братоубилачком рату претрпила губитке, каквих није било од Косова. Не говоримо о мртвима и рањенима... За пустих десет дана пао је толики број мртвих и рањених да војена управа нема још ни данас смелости да то изнесе на јавност. Не говоримо даље о оним болестима, које хиљадама српских бораца понесоше са зиме и магле, напора и страхота. Не говоримо о оним истрошеним милијонима; не говоримо о економном застоју па ни о оној ужасној трговачкој кризи, која ће морати наскоро да наступи. То су неизбежне последице сваког, па и победоносног рата.

Најглавнији губитак, кога је претрпила Србија, политичке је природе. Но немојте мислити, да ми сматрамо за највећу несрећу то, што је српско оружје — подлегло. Несрећа је то, али није највећа. У ратовима су подлегали и Руси и Французи и Немци, подлегали су сви народи у опште. И онај безпримерно величанствени српски устанак под Карађорђем подлегао је, па је Србија подлегла и на Ђунису. Нећемо да разбирамо чак ни то, што је званична Србија удесила ово ратовање тако несретно, да је подлегла према меканим Бугарима, који су сматрани у целом свету као најмање ратоборан народ.

Оно што је данас најгрозније цо Србију, сасвим је друге природе. Званична Србија угазила је у рат, који јој не би донео био части ни онда, да је баш и победила. Страх, да не пропадне бар један део Македоније, нагонио је бајаги српске власнике у рат.

Македонија? Србија се не може целе Македоније одрећи, то сваки Србин увиђа. Али су у Македонији измешани народи, Македонци се данас и сами питају: које су управо народности, они сад тек почеше о томе да мисле. Па баш у том добу прелома, баш онда кад Бугарска устаде да ослобађа Румелију, кад се показа као неки пријатељ потиштених, нашла се Србија да у ратној објави брани права Султанова, нашли се власници Србије, да се боре против ослобођења раје. Бугари данас без сумње изгледају Македонцима велики и светли, а Србија је несретном политиком њезиних власника пољуљала и задала јак удар свом угледу у Македонији. То је по Србију највећа, то је по њу најнесретнија посљедица минулог рата. Ми знамо кад се буде једаред питало: „докле је чија Македонија?“ да ће ту решавати и сила и Европа и многе друге чињенице, али да ће на крају крајева и мишљење народа у Македонији играти јаку улогу, у то ми не сумњамо.

Но нека баш у овом тренутку српска ствар и не стоји добро, још није све доцне, нити је све изгубљено. Много би се дало поправити, али отворено признајемо да би све то коштало огромног труда, жртава па и времена. Полутанске мере не би помогле, јер овај последњи рат показао нам је такве ране на телу Србије, да би она морала савршено да се препороди, ако хоће у опште још да долази у рачун.

Ту се не треба ни варати, ни обмањивати, јер би самообмана у овом случају била то исто што и — самоубијство.

Почињући од краља, па до на простијег сељака, нико није чист од прекора. Крив је краљ, тако ужасно крив, да он и сам признаје е је — најкривљи. А скромност није његова јака страна. Крива је влада што није имала ни родољубља, ни икаквих врлина, но само жудњу за влашћу и безпримерну — себичност. Крива је интелигенција свију странака, јер беше у најсудбоноснијем часу изгубила главу и — пожртвовање. А крив је и народ, што је све то трпио и није умео на „свој начин“, да се покаже — жив.

Но доста о томе. Ми сматрамо за свету новинарску дужност, да у низу чланака покажемо: „докле је дошла данас Србија“, сматрамо за свету дужност да укажемо на њезине ране, па нек их превија и лечи, нек изврши над собом, ако мора бити, и ампутацију, јер иначе може још жива — иструнути.

J. T

Писмо из Босне.

Сарајево, 13. фебруара.

(Немачка брошура о садашњости и будућности Босне. Одговор бега Капетановића на исту.)

Мени је тек сад до руке дошла немачка брошура, коју је неки културтрегер или униформирани језуита написао и исту „Садашњост и будућност Босне“ прекрстио.

У тој немачкој брошури испрескакао је писац пре свега нас Србе и наше православно свештенство као незналице и за просвету и напредак неспособне. Босанске мухамеданце означио је као фанатике, фаталисте и у пркос свему што им влада ласка, то их писац немачке брошуре као нелојалне и овој влади и државе неповздане означава, који се с истом никад спријатељити неће. Само су по мозговању писца католици у Босни јединствени елемент, који у себи животне снаге има, који је овој влади одан а и с којим би влада рачунати морала Писац циља на присаједињење Босне и Херцеговине Хрватској.

Ко је писац тога дивног умотвора, то се овде не зна. Из једне ставке у којој се говори, како влада православне католицима предпоставља и како је министар Калаји пријатељ Србима, могао би човек закључити, да је иста брошура у извесним круговима скована и ако јој се траг замеће.

Пре него ћу коју на оно приметити, што се нас Срба тиче, то ћу вам коју о бегу Капетановићу, и његову одговору на исту броширу прозборити. Бег Капетановић познат вам је већ одавно, он је титулирани саветник овдашње владе и у државној служби. Он је како ће вам познато бити, у почетку окупације написао, т. ј. написали су му, а он је потписао више писама која су у „Обзору“ напечатана била и у којим је он своја хрватска начела исповедао. Кад је то бег Капетановић чинио, онда је у Сарајеву хрватски ветар дувао, јер су на влади у Сарајеву седили неки чиновници, који су збиља смозгали, да би се хрватска домовина и овамо раширити могла. Данас бег Капетановић не зна ништа о Хрватској и Хрватсву, и кад би га вогод упитао „јеси ли беже Хрват? он би одговорио: „а шта је то Хрват?“ Треба да знате, да је бег Капетановић по наговору неких политичара, и чиновника у Беч путовао, и тражио да га Његово Величанство, за аустријанског грофа призна.

По овоме што вам досад рекох појмите те какве је сорте бег Капетановић? Треба да знате, да је то врло паметан, учен и писмен човек, налик на црногорског попа Мићу из „Горског венца“.

Но то све не смета, да он напише броширу и одговор на немачку броширу, и то у врло лепом „земаљском језику“ јер бег не сме да каже српскоме или хрватскоме.

Бег брани мухамеданце и доказује, у колико су они овој влади и држави одани и признани. „Пеки ефендум бенум“ и нек је тако!

Софте, улеме ефенди и други благодаре бегу Капетановићу што је тако вешто мухамеданце од нападаја и сумњичења бранио.

Моја намера није, да коју речем: да ли су босански мухамеданци овој влади привржени или нису.

У земљи, у којој је овака „дивна управа“, „мали порези“, „правда“ и правичност“, у којој се „равноправност“ врши, као што г. Калаји, сви бечко-пештански листови тврде, и што се у делегацијама одобрава и министеру реформатору г. Калају благодари, и признаје; то без сумње, и народ без разлике вере, и народности срећан и задовољан бити мора!

Бег Капетановић, хилми ефенди и многи други мухамеданци збиља су задовољни, и њима је добро и предобро. Капетановић могао је и може свој печат на све оно прибити, што му ма ко био, готово поднесе. Друго је питање да ли су други мухамеданци у покрајини задовољни, и да ли од добра или од зла, од добре, или наопаке управе, своју постојбину остављају и селе се?

И ја ћу рећи да мухамеданци оно пису зашто их писац немачке брошире крсти, шта више уверен сам, да би и мухамеданци задовољни, и бити могли, кад би сви у кожи бега Капетановића, ефендије, и још неки мухамеданаца били. Немају разлога ни друге спахије да се жале, јер им је под овом владом збиља боље него под бившом османлијском. Прва влада никад није с оваком строгости и на неправедан начин, спахијинску „трећину“ и државну десетину наплаћивала, као што сад у Босни бива. Нек бег Капетановић отиде у мухамеданска села. У покрајини особито у Крајини пак нек чује и види: како је мухамеданцу тежаку? Нек упита како је мухамеданцу трговцу, и занатлији, пак ће чути што можда и сам знаде

Ја ћу веровати, да је немачка брошура по налогу писана, и ако се у њој траг замеће и у неким местима г. Калај напада, а на другим местима куди, исто као што за извесно знам и држим, да је и одговор на исту под фирмом бега Капетановића у другој кухињи скован, и из другог пера, него бега Капетановића потекао. Нек у то свет верује, како је коме драго, а ми Срби знамо за наше јаде, пак ћемо без одговора и пискарања брошура трпити и патити, док се разведри, и док богиња правде проговори, да и Србима у Босни и Херцеговине добро и боље буде.

Сад ћу само коју рећи на оно, што је писац немачке брошуре о нами Србима рекао. Он нас Србе, називље да смо незналице, и за просвету неспособни, а наше православно свештенство исто тако.

Истина је, да наше православно свештенство учено и просвећено није, али је и то света истина, да је оно кроз 400 година тако какво је своју веру и народност, живот и обичаје српског народа сачувати, и морал у српском народу проповедати знало.

Та знамо ми колико је српско православни свештеника у свакој народној борби учествовало, колико их је мученичком смрћу за своју веру и свој народ живот скончало, и колико их је у цариградским и видинским тавницама у ропству чамило и душу испустило.

Нек нам писац изброји католике и католичке учене попове, који се за своју веру, народност и отачаство борише, гинуше и робова-

ЛИСТАК.

ЈАДНА ДЕЦА.

Играју се, трају дане у весељу, шали,
Играју се невинашци, љепушници мали.
Кад са игре кући дођу, тад се туже мами:
Ај, што нас се други клоне, што смо увек сами?

Нуђасмо им играчака, посластице оне,
Све узалуд; реци мајко: зашто нас се клоне?
А она си крије лице, што у стиду гори,
Нек не виде мала чеда, да се плачем бори.

Уз постељу њину бдије... о како их љуби!
Пукнуло би њено срце, једно да изгуби;
Ал ће зато њима срца пуцат' сред живота,
Јер шта чека ту невинчад? Презир и срамота!

Њин је отац, што рад злата, не било га клета,
Погазио роду веру, продо права света;
Њин је отац с кога народ, цели народ страда,
Све га куне, а та клетва на та чеда пада.

Порасти ће! усред света биће бедни сами,
Лаћат ће се, да си јаде притужују мами;
У свакој ће сузи за се познат прикор живи,
Ломиће се под срамотом недужни, некриви.

Склапати ће своје руке, молиће кроз сузе,
А њим ће се показати окови и узе;
Једни слушат људске речи, гледат људско лице —
Ћутеће ће их гонит светом — децу издајице.

А кад сломе млада срца греси нечињени
Тад ће доћи или к живој или к мртвој мени,
И тада ће клетвом зборит ова уста мала:
О што си нам такав живот проклетнички дала?

Уз постељу њину плаче... О како их љуби
Пукнуло би њено срце, једно да изгуби —
Ал у молби очајничкој крсту враћа лице:
Прими боже, прими к себи децу — издајице..!

О не бунте њиних игра, о не бунте шала,
Нек се смеше нек веселе та невинчад мала,
Док не виде тешке клетве, што се врх њих стере,
Што ју залуд света суза материна пере!

(Из хрватског листа „Балкана.“

Милка Погачићева.

ИСЕЉЕНИЦИ.

На станици је зазвонило за знак, да долази лађа. А то управо и није нужно било, јер и тако је свако видео лађу, како плови обалом, па се све већма приближује базијашкој агенцији. Ту већ стоје и очекивају на лађин долазак паробродски чиновници, финанци, путници, романски амали, српски кочијаши и деца. Вика, псовање, смеј, певање, праштање и љубљење, све то може човек у један мах видити и чути, али то ништа није ванредно. То се сваког дана догађа, па је постало са свим обично. Нико се на то ни не обзире, па ипак је у тој општој гунгули једна група путника обратила на себе општу пажњу.

Та група путника састојала се из седам лица. Сувоњав и висок старац од својих седамдесет година држао је за руке једно мушко и једно женско дете, обојица у годинама између осам и девет. Деца су небрижно посматрала лађу, а старчеве су очи непомично биле управљене у базјашке брегове, али би чешће и на равницу банатску дуж и даље од Дунава погледале. Тада би му се у очима изражавао ужасан бол, а суве рекао би тек што не ударе. Поред њега и женског детета стоји дивна девојка од осамнаест година. Лице јој бледо, а очи исплакане. Види јој се, да јој унутарњост раздире голема туга и неизмеран бол, ал се држи достојанствено и ни једне речи не говори, већ немо као каква статуа стоји и гледа час у Дунав, што поред ње тече, час у долину, што се испред ње пружа, час опет у небо, што се над њом диже и које је тог дана тако јасно и тако ведро било. Изгледаше, као да је се ништа не тиче и као да је ништа не интересује, већ је занета само својим мислима и својим осећајима. Поред девојке стоји мало даље човек од четрдесет и нешто јаче година. Поглед му је мрачан као у очајника, очи и образи су му упали, али му се на лицу ипак чита енерђија и дурашност. На раме му је наслонила главу једна женска, а лице је марамом покрила, па јој се исто ни сагледати не може. Само из покрета главе и руку, којима држи мараму на лицу, може се видити, да та жена јеца и тихо плаче. Пред њом на повећој путничкој торби седи једна старица и гуши се у сузама. Иначе та путничка група ништа не говори, нити се један члан другоме ил којем другом путнику јада и тужи, па можда баш за то и дира остале путнике тако јако та нема слика големе туге и невоље. Ко је донде певао, уједаред му умуче глас, кад спази бледа и очајничка лица у те групе путника; ко је донде весело расположен био, на мах осећа, да му туга стеже срце, кад опази бледо старчево лице, мраморну девојчину слику и бабу, како на земљи плаче, а жену, како је уморену главу наслонила на раме свога оца, брата или мужа. Нико није прошао поред те групе, а да није као окамењен застао, неко време је посматрао а за тим са неким неисказаним болом у души окренуо главу и тужно отишао даље. Нико не зна, шта им је, али свако види, да мора да их је ужасна несрећа постигла. Нико их на познаје, али свако је уверен, да морају добри људи би-

ше? Нек нам писац каже, колико је за време турске владе православно српски вероисповедни школа у Босни и Херцеговини било, а колико католички?

Сад да видимо у колико је г. Калаји више пријатељ Србима и православној вери, него католицима.

Нек ми је слободно писцу исте брошуре приметити, да би ја, а са мном и сваки други Србин Босанац драге воље писцу брошуре све оно пријатељство и приврженост г. Калаја српскоме народу и привославној вери без гроша поклонио.

Истину исповедајући први министри барон Хофман, Слави пак и барон Краус, били су што се нас Срба тиче, ако ништа више, а оно барем равноправни.

За време првих министера ни један чиновник несмеде никад на православље, а најмање на српске вероисповедне школе јуришати.

За време првих министара не беше митрополит Сава Косановић приморан своју оставку дати и своју цркву оставити. Да ли је то митрополит Сава од добра, или по невољи учинио?

Први митрополити никад не допустише да се чиновник у црквене ствари меша, а од како је г. Калаји управу примио, чули смо како његови чиновници Пољаци православне цркве претуриваше, црковне у Русији печатане књиге и утвари одузимаше, и како забранише да православни ни своје цркве и манастире обновити не могу нит смеду!

За време турске владе зваше се српско народне вероисповедне школе увек српске, а откако је г. Калаји управу примио, зову се наше школе „грчко источне“ и ако у Босни ни вражјег Грка нема.

За време турске владе нико нам сметао није, да школске књиге у Србији, у бившој Војводини и Бечу набављамо, и оно учимо што се у Србији и бившој војводини у школама предавало.

Од како је г. Калаји управу примио слободно је да се по нашим школама деле књиге „светог Јеронима“ и „свете Цецилије,“ али што је српско, и у којим се српско име спомиње, то је за Босну забрањено. Тако раде чиновници г. Калаја, а што чиновници раде, то је опет г. Калаји.

Овде наведох само неке ствари не имајући најпосле намере да с писцем немачке брошуре полемику водим, јер се нас Срба ни најмање не тиче што подобни шкриблери по наредби пишу, али да се не рече, да се све одобрава и да је онако како је то написано, то оволико рекох.

Г. Калају на посе рећи ћу, да је доста мајмунисања и пискарања, и да је време да се он побрине, како би управа боља, и бар онакова била, како он себи уображава да је збиља. Г. Калаји не треба више да верује својим чиновницима као што им је до сад безуветно веровао, г. Калаји треба да у земљу дође, и без чиновника и без да је окружен по земљи пропутује, с народом у додир дође, јаде народа саслуша, пак ће му се пред очима разведрити

Није оно земљом и народом управљати, као што је то у конзулској канцеларији седити и разне рапорте измишљотине и денунцијације слушати. За време може се млого којешта забашурити и свету „рог за свећу“ продати. Новине и парламенти могу и двор хрђаво обавестити, и стање иначе представити него што је, али ће пре или после на површину и јавност избити, а то ће све влади, која народом и земљом управља по плећа пасти.

Знам да је данашњој господи само до тога стало, да је мирно док су они на управи, а кад они оду отиду то нек све пропадне.

Г. Калаји нек чује истину, да у Босни окром појединаца као што је бег Капетановић, Хилми ефенди и још неки, нитко ни Срби, ни мухамеданци пак ни католици задовољни нису. Народ који с управом задовољан није и који једва чека да се ове владе опрости и избави, тај народ није лојалан нит може бити, а то нек г. Калај чује и знаде, неосврћући се на трице и кучине као што је Капетановићев спис.

Камо среће да се у Босни мање хартије троши, да ту нема „Просвете“ „Срца Христова“ „Ватана“ „Боснише Пост“ и други листова, да је мање културтрегера и „просветитеља,“ мање језуита, а да се народу бар у толико олакша да види и призна, да је ова влада боља, и напреднија него што је прва несносна била. Народ по своме терету мери владе. Знамо да су у Србији после ослобођења због пореза, и данка устанке правили.

Просвета и развитак треба једну и две генерације. Босански народ живио је 400 година под турском управом и није у својој примитивности пропао, а далеко је боље материјално стојао него данас, јер данас нема Босанца који напредује, него сваки назадује (ту не бројим бега Капетановића, и Хилми ефендију који је за време турске владе 300 фор. годишње имао а сад добива неких 12.000 фор.).

Добра, и јефтина управа, равноправност, строгост закона и правичност, потпомагање тежака, трговца и домаћег занатлије, добре и практичне школе, добре чиновнике, и пријатеље земљи и народу треба ова земља, а не којекакве незналице и људе између којих се не зна што су и од куда су? **Босанац.**

Заплети на истоку.

Грчко питање повукло је за собом оставку Делијанисовог кабинета. Мора да је било врло важних узрока када се Делијанис одлучио, да у овоме критичном добу, када ради попуштања може изгубити сву популарност у народу, поднесе оставку. Краљ међутим досада није уважио оставку, те ће Делијанис и даље остати, бар тако изгледа. Да је Делијанис много изгубио од свога угледа и уплива, сведоче оне силне уличне демонстрације, које се прошлих дана у Атини догодише и које су све против његове особе управљене. У последње време говорило се да ће Трикупис доћи на владу, ал то изгледа у атинским политичким круговима, као нешто немогуће. Тако је исто и са Сотиропулус-ом, за кога је такође говорено да ће преузети крму Грчке. И то у последњим приликама немогуће изгледа, а могло би тек можда онда бити, кад би даљи развој догађаја био неповољан по Грчку.

* * *

Софијских вести има врло мало, а и што их и има то су од мањег значаја. Така је вест, да ће се особни промет на жељезницама тек онда отпочети, када се обезоружање бугарске војске коначно доврши. Када је по целој Бугарској објављен указ о обезоружању, завладало је велико одушевљење по свима крајевима. И бугарски народ, који је последњим ратом јако изнурен дочекао је мир са раширеним рукама. — Тврди се у извештајима из Софије, да су страни заступници саветовали кнезу Александру, да он први учини пријатељски корак према Србији. Да ли ће он примити савет Европе, показаће скори дани. — Вест о путовању кнеза Александра по Европи нема досада потврде.

* * *

О Конференцији која се има састати у Цариграду курзирају разни гласови. Поједнима ће та конференција санкцију турско-бугарској погодби подарити и румелијско питање, у неколико решено, скинути са дневног реда европског јавног мњења, које се око њега толико бакће. По најновијим вестима порта је пристала на измењену погодбу. По 17. тачци берлинског уговора пренеће се управа Румелије на кнеза Александра. Статут Ист. Румелије, који ће саставити мешовита турско-бугарска комисија, предаће се тој конференцији на расправљање, а привремена управа у Румелији трајаће, док се статут не санкционише.

Политички преглед.

Угарски сабор имао је последњу седницу у суботу 6. марта. О тој седници донелисмо извештај у јучерањем броју. У понедељак 8. о. м. није било седнице. У данашњој седници настављена је расправа законског предлога о муниципијама. Ток ове седнице нисмо добили до закључка листа, с тога ћемо извештај донети у идућем броју.

У Италији занима јавно мњење прорачунска расправа у комори. Она је била повод многих нападаја на Депретисову владу. Сангвинети члан опозиције нападао је свом жестином Депретиса због 60 милиона дефицита, који се показао у буџету. Главна намера опозиције је била да прорачунску расправу одуговлачи, како би јој остало више времена за нападање Депретисове владе, коју клерикали крсте сувише либералном, а крајња левица до крајности назадном. Отуда су потекли они силни предлози за одлуку, којима се смерало да се крај прорачунске расправе одгоди за неко време. Овом се расправом показало да Депретис све више и више губи од своје популарности, и да број опозиционара расте У последње време пронели су се чак гласови о министарској кризи, о којој тврди лист „Populo Romano“ да и непостоји, нити је постојала. — Од раденичких немира није остала ни Италија поштеђена. Немира је било у Напуљу и Фоџи, сила је међутим све немири угушила. Ови немири који постају из неуређених раденичких одношаја, нису се никада могли насилним мерама отклонити, па неће се моћи ни у будуће, с тога се заиста чудити Депретису кад се латио тих средстава.

ДОПИСИ.

Сегедин фебруара. (Женска задруга и српска беседа у Сегедину.) Коме неће срце од радости заиграти, кад чује: да је капља Српства море туђинства узбуркала?.... Да шака Срба беше у стању тако сјајну беседу приредити у тој великој мађарској вароши.

Заиста, „Српска женска задруга у Сегедину“ може се пред целим Српством подичити, да није страховала кад је исту приредила! Па још кад се и та мила околност узме у обзир: да је и нашу дичну уметкињу на гласовиру, гђицу Олгу Васиљевићеву и гласовито српско певачко друштво „Гусле“ за суделаче умолила и задобила, онда је задруга пред Српством показала, да је заиста желила „праву српску“ забаву приредити и задаћи својој потпуно одговорити; с тога и заслужује свако признање!

У велелепном новом здању „Редута“ одржана беседа, — правије рећи: концерат са игранком — испала је сјајно!

В. кикиндско певачко друштво „Гусле“ отворило је беседу са песмом „Природна слобода“ која је тако прецизно и вештачки отпевана, да при завршетку не беше краја бурноме пљескању и одобравању.

Појава гђце Олге изазвала је дуготрајно бурно пљескање: — а кад је — у правом смислу речено — вештачки извела и завршила свирање, допадању и одобравању не беше краја! Не знаш, да л се усхићеније чује: „Живела!“ или: éljen!“ „bravo!“ „наново!“ Но мени се чини, да је одушевљена маћина (Срби) надјачала „éljen!“ са „живела!“ па тако и ваља, кад је српска беседа!..

Свирачица мораше се бурном изазивању публике — која беше очарана њеном вештином — више пута одазвати и указати.

После овог следоваше певање: „Ћачки растанак“ од честитог ликовоће г. Талингера; а за овом опет је свирала гђица Васиљевић: како певање, тако и свирање ово веома је публику задовољило и беше пропраћено са „живели!“ Шта више, кад су умукли миљени звуци од гласовира, не могоше слушаоци друкче својим раздраганим осећајима задоста учинити, него сви, — као из једног грла — повикаше: „Коло!“

Е, драги читаоци, да сте видели како је у једном тренутку свирачица потналила све живце у нами, кад засвира „Коло“, радовали бисте се и уживали би с нама заједно!

Јер ма да нисмо противници друге народности и поштујемо свачије обичаје, наравна је ствар, да највећма волимо своје!

„Гусле“ (јаворове) завршило је беседу са певањем: „Римски погреб“ што је лепо и непогрешно отпевано.

Још је бурно одобравање у свом јеку било, кад послужитељи већ почеше да рашчишћавају салу, да се може игранка почети, коју играчи и лепе играчице тим усхићеније очекиваху, што на првом месту беше означено „Коло“.

Чим је прва банда сегединска засвирала „коло“, ухватише се у венац и старо и младо, — коло се таласа ал — на жалост — гајдаш не гуди?!

Та шта урадисте, да од бога нађете! Зар не беше ту места српскоме гајдашу?

После ове наше дивне народне игре следоваху и друге; и лепом весељу — које је с „колом“ завршено — тек онда беше крај, кад је зора већ у велико надјачала ноћ!.. А шта да околишим, беше већ прешло 6 сати кад се разиђосмо!....

Због рђавог пута и непогодног времена, беше врло мало гостију са стране: а из места публика сваке народности лепо се показала, кад је у тако лепом броју српску беседу посетила; напоменути ми је, да сви главни званичници вароши Сегедина беху присутни, а, по себи се разуме, Србадија листом.

Да се могла ова српска забава одржати и тако сјајно приредити, то осим речене задруге заслужује велико признање и честити парох сегедински и посланик на сабору г. Ђорђе Јеврић, који је неуморно око приређења радио, да се „беседа“ што лепше и сјајније — као што имену српском пристоји — приреди.

При завршетку не може ми се на ино, а да не поновим искрену хвалу како круни тог вечера опће признатој уметкињи гђци Олги Васиљевићевој, тако исто и украсу круне — алемовим каменима — певачком друштву в. кикиндском, који не пожалише труда, већ се радо одазваше, да нас пред страним светом подиче, а нама онако уживање пруже, које нигда заборавити нећемо нит можемо!

Живели! још много и дуго на понос и дику нашу! **П. Д—вић.**

Вести из места и са стране.

Помозимо српској вероисповедној школи. Ми смо пре кратког времена управили позив на наша већа места и остале родољубе, да се притече у помоћ српској вероисповедној школи у Тарашу, чија је зграда до темеља изгорела. До сада је тај позив показао слабог успеха. Да се нису сетили своје дужности према школи ученици српских основних школа и њихови родитељи у Меленцима, не би ни

ти, јер није могуће, да у злих људи има толико бола и туге...

У том је и лађа приспела до станице и сместила се, а звонцетом се даде знак, да путници ваља да улазе унутра. Сад се и она путничка група тргла из својих очајних мисли и сањарија, а деца су око старца скакутала и радовала су се, што ће ући у лађу. То су једини чланови те групе били, на чијим се лицима није изражавала голема туга и неизмерни јад. То је још срећа за човечији род, што људи у детињству своме не осећају јад овога света тако горко и тешко, као кад су одрасни. Бар нек детињство протече радосно, а за тим ће бити и сувише времена за невољу и чемер.

„Па ова лађа, деда, изгледа као наша кућа,“ рече женско дете, а на те речи испусти из руку деда оба детета, па рукама покри лице.

„Хајдемо, деда! Врема је већ,“ рече сад тихим и молећим гласом девојка, која је одмах прешла деди, кад је опазила, какви су на њега утисак учиниле речи женског детета.

„Не могу, Убавко! Мани ме да умрем овде,“ одговори старац дрхћућим гласом, па скиде с лица руке, а очи му се сад блисташе од суза. Сад су му пришли и човек са женом. Жена је скинула мараму, па јој се сад могло лице видити. Беше већ жена временита, око 38 година, али још лепа. Само је слаба и бледа као смрт, а очи су јој црвене и помућене од силног плача.

„Је ли, деда, да лађа ова изгледа као наша кућа?“ понови девојчица своје речи, а дабогме да није знала, да тим речима, подсећа на „нашу кућу,“ још већма жалости деду и остале, да им живо срце пара у грудима.

„Хоћеш ли ћутати неваљалице једна!“ карала је Убавка млађу сестру своју, јер та путничка група била је једна породица. Старац и старица беху муж и жена, онај човек од преко четрдесет година беше њихов син са женом и децом својом.

„Хајде, бабо, неможемо више дангубити,“ говорио је старцу благо његов син.

„Не могу, сине! Тешко ми је. Идите ви, а мене оставите. Ја хоћу и да умрем у земљи, у којој сам се родио и у којој леже кости мојих дедова, одговори старац, па укочено гледаше у зелену равницу, што се од Дунава пружила према Белој Цркви.

„Зар да те овде као просјака преко рамена гледају? зар да сваког дана својим рођеним очима гледаш, како се други по твојој кући шири? зар да гледаш, како са твоје рођене земље други плодове збира? Хајде бабо! Ја више немам очију, да гледам ову проклету земљу.“ Тако је старца преклињао син, али старац нит је шта чуо ни видео, око себе, већ је непрестано укочено гледао у долину.

Међу тим је звонце и по други пут зазвонило. Сад и остали породични чланови почеше преклињати старца, да с њима пође у лађу. Старица га преклињала, да не остави децу своју, а Убавка, да не остави унуке своје. Његово је место тамо, где су деца и унучад његова.

„Тако је!“ одговори старац гробним гласом. „Ја морам с вама. Ни мени ни вами нема више стана овде. Али пустите ме, да се још једаред опростим са нашом земљом,“ и старац се дрхћућом руком прекрсти, спусти се доле на руке и пољуби земљу.

„Бре овако се, бабо, од те проклете земље треба праштати!“ па се и син саже, али не да пољуби земљу, већ подиже камичак и жестоко га хити према базјашким бреговима. „Кад се тај камен зажели мене, онда се ја зажелео земље ове!“ Али старац се још не подиже са земље, него је непрестано љубљаше, лијући сузе, а у том је и трећи пут зазвонило и већ хтедоше да кваре улазак у лађу. Син подиже оца са земље и готово онесвешћеног носаше га у лађу. Убавка је узела путничку торбу и муком је пртила, мати узе за руке децу своју, а старица се за њима журила. Лађа није била далеко, а и капетан је спазио, да долазе нови још путници, па је чекао, док није читава породица ушла унутра.

Локомотива за тим звиждну и лађа отплови пут Београда...

* * *

Па зашто је та породица морала оставити своју отаџбину?

Узрок томе није више тако необичан, као што је то било још пре десет година. Сад код нас није више никаква реткост, кад једна породица мора оставити огњиште своје, па тражити ново место, где ће од свог рада живети моћи. Овде нас притискује и гуши ваздух, па морамо тражити чиста и здрава зрака.

Па ето то је морао да искуси и господар Ранко са својом породицом!

Господар Ранко био је имућан, поштен и уважен трговац. У својој трговини био је велики усталац, а бринуо се за економију и ако му је у том послу јако помагао отац. Овај је стајао на челу свим пољским и виноградарским радњама. Господар Ранко се и оженио, па је у свом браку врло сретан. Цела им је кућа мирисала миомиром слоге и љубави, а уз то су још и материјалне прилике повољне биле, па нигде лепше породичне слике, него што је била у кући господар-Ранка и његовог оца. У том миомиру среће, слоге и љубави, одрасла је и васпитала се Убавка, прво чедо господар Ранка и жене му, а у тој срећи родила се и одневговала се и друга два њихова детета, са којима су се дичили и поносили како родитељи, тако и деда и мајка.

Али међу тим ударише радње натраг. Уз то је вода давила њиве, а гусеница таманила винограде. Угарска се влада више старала, да о народном трошку диже по Пешти булваре и великолепне зграде, него да каналише Ба-

било никаквог резултата. Они су преко кикиндске „Садашњости“ послали у Тараш за зидање српске школе први прилог 25 фор. 38 новч. — На пример Меленчана, треба да се угледају и остали наши крајеви, јер не помоћи српској вероисповедној школи био би-грех, који се не праштa. Напред дакле!

Женски лист. Примером белоцрквапских Српкиња пошле су и Српкиње у Суботици. Добротвор на задруга Српкиња у Суботици усвојила је у својој скупштини од 16. (28) фебруара предлог новосадске женске задруге, у ствари оснивања женског листа. Надати се је да ће то што пре учинити и остале наше добротворне задруге.

Словаци помажу своје. Уредништво „Народние Новини“ издало је позив на словачки народ, да овај новчаним прилозима потпомогне сиромашну учећу се словачку омладину и прогоњене пожунске ђаке. На прву цељ стигло је „Нар. Нов.“ за кратко време 415 фор. 32 новч. а за другу 107 фор 70 новч. — Евала!

Швиндлер у мантији. У Ст. Пазову је дотеран под сигурном пратњом општинском уреду „швиндлер у мантији“ т. ј. Павле Теодоровић услед пресуде земунске вар. капетаније ради прекршаја „безпосленог скитања и варања као сумњива и туђем иметку опасна особа.“

Ствари у Сасима. Пишу нам из Ст. Пазове: „У ствари саске афере имамо придодати да је начелник Милановић ново веће држао и записник тога већа поднео штедионичној управи опет од пол. власти потврђен и вели да се на основу тога закључка изда зајам, а стари записник ишту натраг. Управа то учинила није пошто је на основу тога издала зајам, где стоји: „једногласно се закључује да се се зајам од 900 ф. подићи може,“ а овамо већина тада присутних већника парницу воде.“ Благо месту код таког газдовања.

Трговина са отровом у јужној Угарској. Јављају из Темишвара: У новије време умрло је у јужној Угарској међу Срби и Румуни, од отрова, толико људи, да су области обратиле напокон томе своју позорност те је при том констатовано, да је пиљарица Фана Љубисављевић продавала у Панчеву арсеник сељакињама који је у слами сакривала. Неки морнар, који се отровао у Земуну и супруга некога гласбеника, која се отровала у Панчеву, добили су од ње потребиту количину отрова.

Прва жељезница у Херцеговини. И Херцеговина је летос добила своју прву железницу, која почиње у Метковићу у Далмацији па све до Мостара, главне вароши у Херцеговини. Одавде ће се доцније наставити до Сарајева, а од Метковића се излази на море Неретвом, јер је Неретва одатле па до мора пловна.

Сретство против пожара. Изасланици куће Бауера и Шева из Беча, приказали су данас 23. фебруара на Новосадском вашаришту, публици и ватрогасној нашој дружини, свој начин брзог гашења пожара. Предмет за гашење пожара била је једна наслагана гломача дрва. Гломача је била са тером и петролеумом као најзапаљивијим материјама наквашена, а потом запаљена. Страховити црн дим, као густ облак вијо се над гломачом, коју је у часу пламен обухватијо, те помоћу запаљивих материја ватра је све буктила. Један од изасланика узме 2—3 кабла воде, (у коју су они пре тога усули неки прах и размутили) те полије гломачу а ватра се на мах угаси. Да би важност средства још боље доказали, подметули су после угашене ватре под гломачу сламе, и поново је запалили, ал' гломача није се више могла упалити. Други покушај чињен је са дашчаром, коју су приказивачи из лаких чамових дасака саградили, и у њу два буренцета изпражњена од тера и бреме сламе унели, а све заједно с петролеумом добро наквасили и запалили. Ватра је у тренут ока сву дашчару обухватила, а међутим попне се дотични ватрогасац дашчари на кров, полије је с' једним каблом воде те је ватра на мах устукнула. За тим полије и изнутра ватру другим каблом воде и ватра се сасвим угасила. Покушај гашења испао је ван сваког очекивања, чему се сва публика дивила. Власници тог праха као добри шпекуланти, продају га врло скупо. Мање од пет сандука не продају, а свих пет сандука коштају 250 фор. те ће скупоћа бити поглавити узрок, што то средство неће своју прођу у народу наћи.

Парастос Дру Ј. Суботићу. Како нам из Старог Бечеја јављају приредила је тамошња српска црквена општина јуче 24. о. м. парастос пок. Дру Суботићу.

Кратке вести. У Панчеву је почео излазити поучан и забаван лист за наше женскиње „Српкиња“. — О Др. Пачу-овим концертима у Кијеву изразили су се похвално многи француски, руски, немачки и мађарски листови. — У Сомбору је умро Ђорђе Радић управитељ тамошње гимназије и преваћач српских народних песама на мађарски језик. — У Сомбору је упражњено место благајника српсае црквене општине. Плата је 600 фор. — У Карловцима су отпочети на богословији погодишњи испити. — У Београду је почео излазити политички дневни лист „Новости“. Уредник је С. П. Видаковић. — У Загребу се смртно ранио правник Звонимир Деркош. — У Петровом Селу је склопљен је одбор странке независности. — Угарско министарство поновило је забрану да егзекутори недељом и празником несмеју пљенити. — Чиновници талијанских жељезница страјкују, те је саобраћај престао. — У Прагу ће се држати у „Pedagogické jednoti“ предавања о хрватском језику. — У Сомбору је умрла удова Катарина Прокоповићка. — Последњи мушки потомак породиге Кевђелца Данило Кевђелац умро је у Кикинди. — Наш чланак „како би се назаренству доскочити могло“ доноси кикиндска „Садашњост.“ — У Бечу је украђено с' поште 5392 фор. — Из мировинског завода у Брашови украђено је 6000 фор. Између Немачке и Енглеске престоји спор због острва Хелголанда. Загреб је прошле године посећен од 25.000 странаца. У Минхену је била женска игранка, на којој је било 600 женских, без и једног мушког, па су ипак попили 900 флаша шампањца. На здравље! — Мађарском листу који излази у Америци „Америкаи Немзетер“-у одузет је пост-деби за Угарску. — Велики Војвода Карло Стеван венчао се у Бечу са великом војводкињом Маријом Терезијом. — Од тисаесларске афере познати Оноди-Сајфертов спор добио је коначно решење. Курија је ослободила Оноди-а.

Народна просвета.

(Школа. — Књижевност. — Уметност. — Позориште.)

„Матица Српска.“

Састанак књижевног одбора 16. (28.) јануара 1886.

Секретар друштвени с болом у души и с тугом у срцу јавља, да је 16. (28.) јануара ноћу преминуо у Земуну др. Јован Суботић, некадањи председник и члан књижевног одељења „Матице Српске“ и славом увенчани књижевник српски, и да ће му погреб бити 17. (29.) јануара о. г. у 3 сата по подне.

На глас о смрти његовој дао је секретар на ставу матичином одмах истаћи црну заставу, која ће се вити осам дана у знак жалости и туге матичине.

Уједно предлаже, да се у записник стави туга за губитком никад не прежаљеног покојника, да му се на одар у име „Матице Српске“ положи лавор венац с тракама и натписом, да „Матицу“ при тој светковини заступају нарочити изасланици, да когод од чланова књижевног одбора говори у име матичино на опелу и да се позове књижевно одељење, да из своје средине одреди члана, који ће у спомен преминулог члана говорити у свечаној седници књижевнога одељења о светом Сави год. 1887.

Предлог се прима и чланови књижевног одбора устајањем и усклико: „Слава му!“ одају почаст спомену дра Јована Суботића, који је за пуних педесет и више година неуморно радио на пољу књижевности српске, на пољу просвете народне и на пољу јавног нам живота.

За заступнике матичине при погребу одређују се: Председник др. Ђорђе Натошевић, потпредседник Светозар Савковић и секретар А. Хаџић, који се уједно умољава, да у име „Матице Српске“ говори на опелу.

Осим тога позваће се сви члавови књижевног одељења и управног одбора, да иду на погреб и да се придруже матичиним изасланицима.

Књижевност.

Кенчелер путнички дневник Ц. Р. Казалона. Роман од Жил Верна превео Бранко Мушицки. Издање српске књижаре Браће М. Поповића у Новом Саду 1886 Цена 80 новч.

Није нам сада на овоме месту намера да говоримо опширније о раду Жил Верна и његовом значају у књижевности, о томе је било доста говора у критикама, које је писац оаих редова о Верновим делима писао. Једно стоји, да се Верне први латио труднога посла, да природним и осталим наукама у лаком забавном руву прокрчи пута у оне кругове, који иначе неби никад ни за основне појмове тих наука дознали. То је колико тежак толико и благодаран посао. Вернеова дела до крајности занимљива, па уз то поучна, освојила су себи на брзо терена у француској, па одатле и у осталим књижевностима. У последње време почели су се његови радови пресађивати и у нашу књижевност. Већи део његових најзначајнијих дела угледали су света и на српском језику. Колко нам је познато преведени су досада „Царев гласник“, „Пет недеља у балону“, „Зелен зрак“, „Путовање три Руса и три Енглеза, „Мартин Пац“, „Бунтовници на морском броду и патње под облацима и над облацима“, „Пловиград“, „Доктор Окс“, „Кинфо“, „Зимовање у леду“, „Црна Индија“, „Откривење земље“, „Четир месеца на мору“, „Пет стотина милиона Бегоминих“, „Путовање око земље“, „Прав а осуђен. — Осим тога преведене су неке његове мање ствари у нашим листовима. Дакле као што се види леп број. Већи део тих књига превео је г. Бранко Мушицки и можемо казати да нам је то веома мило, јер су преводи из његовог пера свагда радо читани. Но у последње време опазили смо, да у преводу г, Мушицког излазе таке ствари, које су већ једном на српском језику угледале света. Тако је Кенчелер пре четир године преведен изишао накладом књижаре Валожића у Београду под насловом „Четири месеца на мору путнички дневник Ц. Р. Казалона“. Кад смо почели читати „Кенчелера“ одма смо видели да је то „Четир месеца на мору“. Да се боље уверимо, превртали смо листове и једне и друге књиге, те сравњивали садржај. У преводу г. Мушицког стеји на пр. место пристаниште лука, ширина место пучина и т. д. иначе је све једнако са „Четвр месеца на мору“. У осталом о томе се може свако уверити, само нека почне сравњивати стране. Да ли г. Мушицки „случајно“ није знао да је „Кенчелер“ преведен на српски? Ако је тако, опо је врло неоправдано, јер један Вернов преваћач треба да зна шта је преведено а шта не. У осталом те се „случајности“ често догађају код г. Мушицког. Тако су „Бунтовници на морском броду“ преведени већ на српски под насловом „Побуњеници с Бунтије“ у „Јавору“ од 1880., а Жорж Оне-ова приповетка „Грофица Сара“, која излази у „Српским Новинама“ изашла је прошле године у загребачкој „Слободи“. Свакако би требао г. Мушицки да се чува таких „случајности“.

То смо имали само да рекнемо приликом изласка „Кенчелера“. У осталом у њему је језик добар, слике, којих има 8, укусно су израђене, те с тога „Кенчелера“ препоручујемо онима, који пису читали „Четир месеца на мору“. И. И—ћ.

Трговина.

Нови Сад 25. фебруара (9. марта.) Одпочела се овонедељна радња са храном чврстим послом на нашој пијаци, а све с разлога, што је и на горњим пијацама посао се одржао са прометом и ценама напредним. Млинови покушавају и траже цену нижу, али пошто је на горње пијаце довоз хране отештан са мале воде и хладноће, а овде доле са хрђавих путева нису цене обаљене ни једноме зрну а шеници понајмање. Терминска радња је понешто тишија, и то зато што су мирнији гласови из иноземства допрли. Међутим стоваришта су горе доста испражњена, а нема изгледа сигурна на што већи увоз с поља, те ће наше домаће зрно одржати па и повисити се у цени.

Шеница се на нашој пијаци радо купује, цена је чврста; плаћа се за прву каквоћу 7 ф. 80 н., средња 7 ф. 20 н., лакша роба 7 ф. Наполица 6 ф 20 н. Јечам 4 ф. 20—30 н. Зоб 5 ф. 70 н. Кукуруз на веће партије 4 ф. 80 н., на мање за потрошњу 4 ф. 90 н. од 100 кгр

Производи. Брашно покрај више цене из прошле надеље обрт умеренији.

Вариво. Како је захладило време продаја мања, цене се држе свакој роби осим луку и арпацику. Арпацика је приспело овамо са стране а и хладно доба те се слабије купује. Плаћа се пасуљ бели 6 ф. 80 н. до 7 ф., пасуљица 8—8 ф. 40 н., жути 6 ф, 80 н. до 7 ф. Кромпир 2 ф. 20—50 н. Лук црни 7—8 ф. Арпацик по каквоћи 28—40 ф. од 100 кгр.

Маст и сланина без знатне продаје. Маст на више 42—48 ф., на мање до 50 ф. Сланина сушена 48 ф., паљена сеоска 50 ф. од 100 кгр. На горњим пијацама је маст и сланина поскупила, пошто се угојени свињи у иноземство извозе.

Свињска пијаца, живља продаја а цена је понешто напредовала. Понеке су партије за горње пијаце пазарене. Тешки 35 н., средњи 36 н., лакша месната роба 37—38 н. Жировни 30—33 н. од 1 кгр

На месарској пијаци није било посла. Из Србије понека партија волова што месари пазаришe плаћена је 180—200 ф. од пара. Теоци појевтинили јако, млади лаки 6—8 ф., средњи 9—11 ф., тешки старији 13—14 ф. од комада. Јагањци 4—6 ф. од пара.

Вино са тешких путова из околице нема купаца. Цене се таворе исте оне доста ниске. Бело ново 7, 8—10 нов., шиљер 9., 10—13 н., црно 18, 20—24 нов. Комовица 16—18 н., шљивовица нова 18—24 н. од 1 литре.

*

У **Сентомашу** и у **Петровци** одржан је годишњи вашар сад у прошлу недељу и понедељак. На оба вашара било је на окупу продаваца са рогатом марном, свињама мршавим; било оваца и коња за радњу. Међутим овако да су вашарџије зло прошле као овога пута није скоро био. Снег је завејао блатнаве путеве и сам вашар, те су трговци и занатлије своју робу ту на месту морали оставити. Од какве продаје ни разговора нема. Тешком муком људи дгонише стоку својој кући.

*

Време од 24 сахата веје снег, права мећава. На ископане блатнаве путеве пао снег те саобраћај посве прекинут на све стране по околини нашој. Вода у Дунаву ниска, на многим местима у Дунаву и Тиси тешко плове парни бродови особни а теретни још теже.

*

У **Будимпешти** 23. Фебруара (7. марта). На житарској пијаци посао отпочео чврсто, но тенденција поће реагирати услед наших курсова у иноземству, међутим је доста живахним послом учињен закључак са шеницом за пролеће 8 ф. 40, 8 ф. 39, 8 ф. 38, 8 ф. 37, 8 ф. 36, 8 ф. 35, 8 ф. 31 и 8 ф. 25 н. Дакле ниже са 5 н. него дан пре. Кукуруз мај-јуни 5 ф. 59—61 нов. Зоб за пролеће 6 ф. 49—51 н,

Производи. Маст свињска 53 ф. Сланина сирова 45—46 ф., тања 47—47 50 н. Сушена сланина 51—52 ф. од 100 кгр.

Вариво. Продаја доста жива. Цене ове: Пасуљ бели 7—7 ф. 75 н., пасуљица 10 ф. 75 новч. Пројa 4 ф. 50 до 5 ф. Кудељно семе 8—8 ф. 50 н. Мухар 8 ф. 25—75 н, Детелина луцерка 43—45 ф, црвена банатска 46—47 ф, боља врста 48—49 ф. од 100 кгр.

Шљиве од 1885. године 120 ком. у по кгр. 6 ф. 50 н., 115 ком. 6 ф. 75 н., 100 ком. 8 ф., 85 ком. 12 ф. 85 н., од 56 кгр. Пекмез банатски 13 ф. 50 н., славонски 15 ф. 50 н. од 100 кгр.

Мед 19—20 ф. Восак 133—134 ф.

Спирит прост рафинеримо 24 ф., на велико 24 ф. 50 н., за потрошњу 25 ф Чист рафиниран спирит 27 ф. 75 н. до 28 ф.

Коже овчије бачке и банатске 2 ф. 10—40 н. од пара. Српске 105—108 ф. од 100 ком. Босанске и хрватске 60—62 ф. од 100 кгр. Јагњеће бачке 70 ф., мађедонске 75—80 ф. од 102 ком.

Коже сирове угарске кравије 19 ф. 50 нов. до 21 ф. 50 н., воловске 25 ф. 50 н. до 26 ф. 50 н., питлинзи 12 ф. 50 нов. до 19 ф. 50 нов, лаке коњске 8 ф. 50 н. до 9 ф., теже 10 ф 50 н. до 11 ф. 50 н. од пара. Телеће без рогова 215—220 ф. од 100 кгр.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи

од 25. фебруара.

Дукати — — — — — — —	5·92
Наполеондори (20 франака) — — —	9.97
4% угарска златна рента — — —	104.85
5% „ папирна „ — — —	95.75
Немачке држ. марке — — — —	61.55

Због снежаних сметова није стигао жељезнички влак из Пеште, те не добисмо горње листове, с тога изостају из овог броја „Најновије вести.“

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 25. фебруара у вече.)

Париз. Листови позивају на прилагање добровољних прилога, који би се употребили за Пастеров институт. Проспект тога института усвојен је већ од академије знаности. У институту ће се примати болесници (од псећег уједа) свију народности.

Уредништву нашег листа стигло је на приказ:

Летопис „Матице Српске“ уређује А. Хаџић књига 145. 1886. Свеска прва. У Н. С ду Српска штампарија Дра Св. Милетића 1886. Стр. 151. Цена 70 новч.

Љубомир у Јелисеуму или Светозар и Драгиња од Милована Видаковића. Књига трећа са 1 сликом. Издање Српске књижаре Браће М. Поповића у Н. Саду 1886. Стр. 216.

Зборник приповедака за одраслије „евојке од Ј. Н. Буља. Превод с' француског. Накладом штампарије Косанића и Поповића у Панчеву 1886. Стр. 199. Цена 50 новч.

нат, те с тога по неколико година нису Банаћани извадили ни зрна из земље своје, а међу тим пореза све већа.

Господар Ранко и отац му морали су с тога вадити новац из новчаних завода, да би могли својим другим дужностима одговарати и земљу обрађивати. Поред тога се старац упустио, те је по наговору неких, постао оснивач једног кредитног завода, али тај је завод швиндлерским начином пао, па су сироти акционари ни криви ни дужни морали плаћати штету. Осим тога је и господар Ранко штетовао грдне новце у трговини са храном и марвом, а то се све морало покрити непокретностима, да би се могла поштено одржати отворена трговина. Тиме се само Ранко и отац му уваљиваху све у већи дуг, а трговина је готово сасвим стала, земља и виногради не донесоше ништа, те ни откуда изгледа, да се катастрофа отклони.

И ова дође пре, него што су јој се надали. Узаптише им сво покућство, па чак и јадној Убавци узеше њезин гласовир, али то би се све преболело, само кад иза тог узапћења због ситнијих дугова не би дошле још и крупније ствари. Тужба је за тужбом, секвестрација за секвестрацијом стизала. Коначна продаја до душе одлагала се, али то је само адвокатима користило, дужнику ја пак само више трошкова правило. На послетку се катастрофа није могла више отклонити и на добош се продаде господар Ранкова и његовог оца кућа, земље и виногради. Сав новац, што су га добили за своје велико и лепо добро, отишао је на дуг, на судске и адвокатске трошкове, а њима је преостало две три стотине форината.

Може се замислити, како је старцу било, кад је морао изићи из своје рођене куће; може се замислити, како је и лепој Убавци било, кад се морала опростити на такав начин дома, у ком се родила, па да сад пође у неизвесну будућност; може се замислити, како је и осталим породичним члановима било, али то се више није могло изменути и господар-Ранко са две три стотине форинти у џепу наговори све своје, да оставе отаџбину своју, где им више станка нема, па да у Србији потраже себи склоништа и опстанка, на што је на послетку и старац пристао, јер друго шта и није се могло учинити.

И ето, зато је она породица у Базјашу за увек оставила своју отаџбину и отишла у Србију! Да, да! То је божје проклетство, што нас сустиже са грехова наших праотаца, који су пристали, да их патријарх Арсеније иселе из Старе Србије и овамо насели. Са светлим челом, под оружјем и у богатим задругама дошли овамо, а њихови се потомци сад као просјаци враћају натраг у Србију!... М. Ф

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ.

САД БАШ ИЗ ШТАМПЕ ИЗАЂЕ

ВРЛО ЗАБАВНА КЊИГА СА СЛИКАМА

под насловом

КЕНЧЕЛЕР

ПУТНИЧКИ ДНЕВНИК НА МОРУ Ц. Р. КАЗАЛОНА

од гласовитог романописца Жила Верна

са 7 лепих слика које главне моменте означују:

I. Ватра! — II. Лађа тоне! — III. Узалудно, ал она три несретника, који скочише да се спасу, све се мање виду. — IV. Бура! Бура! — V. Доле с Кортисом! У море с капетаном! — VI. Неко се обесио (надзорник Хоберт.) — VII. Захвала богу на спасењу.

(ЦЕНА ЈЕ КЊИЗИ ДЕБЕЛА 224 СТРАНЕ)

80 новчића.

Ко новац у напред пошље добија књигу поштом о нашем трошку.

Нови Сад, марта 1886.

СРПСКИ КЊИЖАРИ

БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

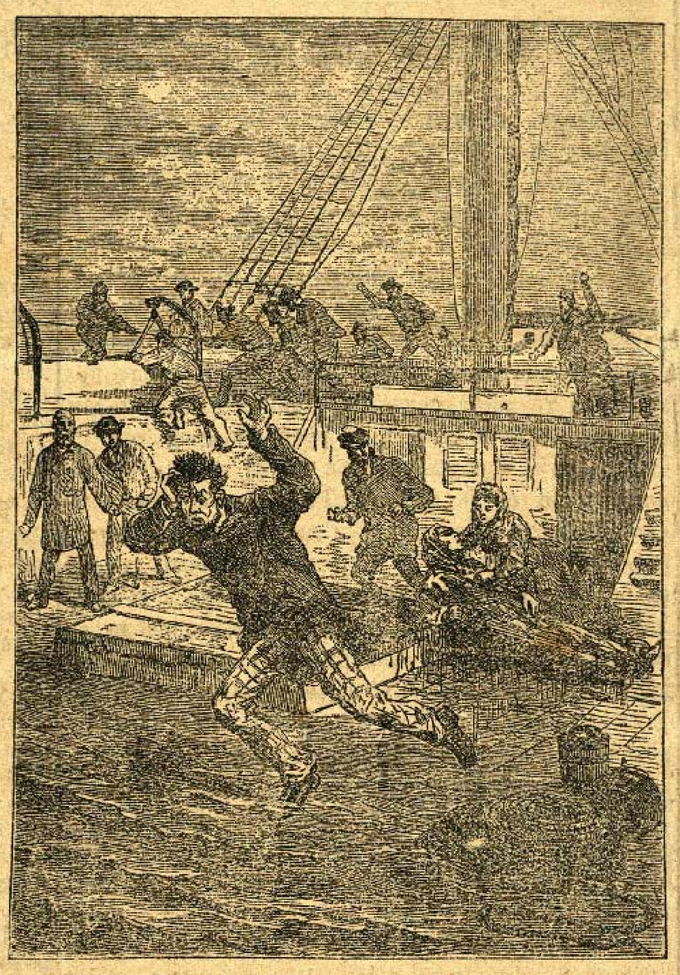

Од истога писца Жила Верна нека су препоручена и ова дела:

Бунтовници на морском броду 30 нов. — Мартин Пац 30 нов. — Путовање трију Руса и трију Енглеза 80 нов. — Зелен зрак 75 нов. — Пет стотина милијона бегоминих 50 нов. — Пловиград 60 нов. — Прав а осуђен, у 2 књиге 1 ф. 50 нов. — Откривење земље, у 2 књиге 2 ф. — Цар в гласник од Москве до Иркуцка, у 2 књиге 1 ф. 80 н. — Пет недеља у балону 1 фор. — Пут око света 1 фор. — и у штампи се налази Делфин најбржи брод.

Јавна захвалност.

С тужним срцем јављамо нашим пријатељима и познаницама, да нам се наша мати, тетка и мајка

КАТА МАРКА ПОПОВИЋА

у 79. години свога живота данас после кратког боловања у вечност преселила, а земни остатци су предани по обреду наше православне цркве 4. марта 1886. матери земљи.

Мир пепелу њеном!

Нека је јавно реч на овдашњем свеш енству и грађанству а особито позоришној певачкој дружини и њиховом подначелнику г. А. Хаџићу захвала за њихово присуство, позоришној певачкој дружини за певање при опелу, те нам тиме нашу тугу ублажите.

Браћа М. Поповићи.

Српско народно позориште.

(Недељни ред позоришних представа.)

У среду 26. фебруара: **„Рат у мирно доба.“** Шаљива игра у 5 чинова, по немачком од Мозера и Шентана прерадио Бранко М. Јовановић.

У четвртак 27 фебруара: **„Очина маза.“** Слика из живота у 3 чина и 6 слика, с певањем, написао Адолф Л'Аронж, превео Сава Рајковић.

I. ц. кр. овлашћено дунавско паробродско друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПОШТАНСКИХ И ОСОБНИХ ПАРОБРОДА

од 22. фебруара до 11. марта 1886.

Из НОВОГ САДА У СЛАНКАМЕН и ТИТЕЛ: средом и недељом у $1\frac{1}{2}$ сахат по подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД-ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом и недељом у $1\frac{1}{2}$ сахат по подне.

Из НОВОГ САДА У ВУКОВАР: уторником, средом, петком и суботом у $10\frac{1}{2}$ сахата пре подне.

Из НОВОГ САДА У БУДИМПЕШТУ: средом и суботом у $10\frac{1}{2}$ сахата пре подне.

ОГЛАСИ.

МАНУФАКТУРНА И МЕШОВИТА ТРГОВИНА

ЗАХ. Т. НЕДЕЉКОВИЋА

У ЈАСЕНОВИ

потребује једног од млађих помоћника и шегрта. 3—3

ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

СТЕВАНА НИКОЛИЋА

У СОМБОРУ

потребује млађег спомоћника који је у већем Detail радњи вичан и који потпуно мађарски и немачки говори. 3—3

ПРАВОГ СРЕМСКОГ ЧИСТО ОТОЧЕНОГ

БЕРМЕТА

може се добити по 24 новч. литра

само код

ПАЈЕ АРСЕНИЋА У ИЛОКУ.

Бурад рачунам по набављеној цени и примам исто по урачунатој цени франко натраг. 2-6

TRADE MARK. AYALA & Co CHATEAU D'AY

CHAMPAGNE

AYALA & Co.

Главно стовариште за Пешту и околину код гг. Браће Радановића у Пешти Calvinplatz. 33—100

ПОЗИВ

на XVI. редовну главну скупштину

СРПСКЕ ЗАДРУГЕ

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

У НОВОМ САДУ

која ће се држати у четвртак **13. (25.) марта 1886.** у дворани III. срп. осн. школе код св. николајевске цркве **у 9 сати из јутра.**

ПРЕДМЕТИ ВЕЋАЊА:

1. Поднашање завршног рачуна (билансије) за годину 1885. са извештајем надзорног одбора и рукујуће управе.
2. Давање опросница (Absolutorije) и предлог за одлуку о подели делимака.
3. Предлози управе.
4. Избор рукујуће управе и надзорног одбора.
5. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

П. н. честичари 3-ћег и 4-тог кола, који желе у овој скупштини учествовати, нека изволе своје овласнице за гласање примити код председништва управе овог завода најдаље до **6. (18.) марта о. г.**

Из седнице рукујуће управе, држане 24. фебруара (8. марта) 1886. у Новом Саду.

1—3 **УПРАВА.**

XIV. РАЧУНСКИ ИЗВЕШТАЈ „СРЕМСКО-КАРЛОВАЧКЕ ШТЕДИОНИЦЕ“

ЗА ГОДИНУ 1885.

Рачун благајне (обрт са готовином I. јануара 1886.)

ДУГУЈЕ.	фор.	нов.	ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов.
Готовина 1. јануара 1885. — —	3099	65	Од рачуна прима меница — —	529975	—
На рачун улога — — — —	72584	89	„ „ улога — — — —	137574	90
„ „ ескопта — — —	14981	64	„ „ камате на улоге — —	1074	03
„ „ пристојбе — — —	2644	46	„ „ трошкова — — —	856	65
„ „ прима меница — —	579264	—	„ „ поштарине — —	138	42
„ „ камате на вађевину —	728	57	„ „ бонова — — —	11870	14
„ „ вађевине — — —	8566	50	„ „ вађевине — — —	4085	50
„ „ биљега — — —	630	70	„ „ биљега — — —	823	82
„ „ трошкова — — —	290	65	„ „ поклона — — —	57	50
„ „ правника — — —	2376	—	„ „ делимка — — —	6421	54
„ „ 10% пореза — — —	108	16	„ „ плате — — — —	2200	—
„ „ бонова — — —	9721	88	„ „ тантијеме — — —	1500	—
„ „ камате у текућ. рачуну —	238	88	„ „ 10% пореза — — —	926	03
„ „ преписивце — — —	19	50	„ „ правника — — —	746	—
„ „ станарине — — —	200	—	„ „ намештаја — — —	76	80
„ „ непокретности — —	1836	—	„ „ пристојбе — — —	141	19
„ „ сола меница — — —	8591	—	„ „ непокретности — —	1616	52
„ „ рас- и дохота на реалитете	84	—	„ „ рас- и доход на реалитете	251	88
„ „ ресконтовани меница —	67174	48	„ „ ескопат (враћен) — —	4	75
„ „ разних конто корената —	46688	32	„ „ књиге и тискарије — —	285	80
			„ „ доходарствени порез —	641	38
			„ „ сола меница — — —	34331	—
			„ „ станарина — — —	600	—
			„ „ наши реалитета — —	8500	—
			„ „ ресконтовани меница —	74205	03
			„ „ разни конто корената —	9325	01
			Салдо за 1. јануар 1886. —	5600	89
	819779	28		819779	28

Рачун изравнања (биланс.)

ДУГУЈЕ (Актива)	фор.	нов.	(Пасива) ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов.
Благајна — — — — —	5600	89	Дионичарска главница; 400 дионица по ф. са 50% уплатом — — —	20000	—
Прима-меници — — — —	173448	—	Резервни фонд — — — —	20979	76
Сола-менице — — — —	25740		Улози — — — — —	136360	48
Вађевина — — — — —	8082	34	Јамчевина — — — — —	580	73
Наши реалитети — — — —	8500	—	Неподигнут делимак — — —	415	15
Непокретности — — — —	101	72	Ресконтоване менице — — —	71549	—
Бонови — — — — —	1918	91	1 веровник — — —	14	—
Правозаступник — — — —	14110	99	Чист добитак за год. 1885. — —	3758	44
Биљези — — — — —	32	57			
Намештај (по одбитку 10% за употребу)	759	61			
Књиге и тискар. (по одб. 20% за употребу	188	30			
Дужници (у конто-коренту) — —	20114	28			
	258597	56		258597	56

Рачун губитка и добитка.

ДУГУЈЕ.	фор.	нов.	ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов
Ескопат ресск. меница — — —	4486	02	Преписнице — — — —	19	50
Употреба намештаја — — —	84	40	Камате у текућ. рачуну — —	1189	38
Поклони — — — —	57	50	Камате на вађевину — — —	563	96
10% пореза на камате — — —	817	87	Пристојбе — — — — —	2508	27
Трошкови — — — — —	476	07	Ескопат — — — — —	18653	52
Тантијема — — — — —	1500	—	Рас- и доход н. непокретности —	65	98
Камате на улоге — — — —	8216	76			
Поштарине — — — —	152	42			
Плата — — — — —	2200	—			
Домицилажа — — — —	346	37			
Рас- и доход н. реалитета — —	64	38			
Потрошене књиге и тискарије — —	47	—			
Порез — — — — —	641	38			
Станарина — — — —	100	—			
Чиста добит за год. 1885. — —	3758	44			
	22948	61		22948	61

Карловци, 1. јануара 1886.

Сремско-карловачка штедионица:

С. А. Јанковић, с. р. управитељ. — Ј. Н. Барић, с. р. књиговођа.

Овај смо рачун прегледали, са књигама сравнили и нашли да је подпуно у реду.

Одбор за надзор:

Петар Кнежевић, с. р. — Стеван Јовић, с. р. — Август Вучковић, с. р.

ТРАЖИ СЕ

СТАН

(ЗА МАЈ)

ако је могуће цела кућа с баштом. Иначе 4—5 соба.

Претпоставља се близина пијаце.

Пријавити се уредништву „Заставе.“

3—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. — Одговорни уредник Јаша Томић. — Српска штампарија дра Светозара Милетића.